

วารสารข่าว

ปีที่ 28 ฉบับที่ 256 เดือนสิงหาคม 2564

ชลประทาน

 www.rid.go.th

 กรมชลประทาน

 @Kromchon

 @PR_RID

พัฒนา 4 อ่างเก็บน้ำ ลุ่มน้ำวังโตนด ดับแล้งชาวเมืองจันทบุรี ปันน้ำสู่ EEC

บรรณาธิการบอกกล่าว

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและวิถีชีวิตของพี่น้องประชาชนทุกคนกรมชลประทาน ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีส่วนในการติดตามสถานการณ์การแพร่ระบาดครั้งนี้อย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเน้นย้ำถึงการเฝ้าระวังการจัดกิจกรรมต่างๆ อย่างเข้มงวดที่สุด

จากสถานการณ์ข้างต้น กรมชลประทานซึ่งมีความเป็นห่วงพี่น้องเกษตรกรมาโดยตลอด ในมิติด้านการช่วยเหลือและเยียวยานั้น กรมชลประทานไม่ได้เพิกเฉยแต่อย่างใด ได้มีการดำเนินโครงการจ้างแรงงานกรมชลประทาน ปีงบประมาณ 2564 จำนวนทั้งสิ้น 94,000 คน สำหรับงานซ่อมแซมบำรุงรักษาชุดลอก ปรับปรุงงานชลประทาน โครงการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริก่อสร้างแหล่งน้ำระบบส่งน้ำเพื่อชุมชน เพื่อบรรเทาปัญหาของเกษตรกรและประชาชนทั่วประเทศที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้งและโรคระบาด COVID-19 ดำเนินการไปแล้วกว่าร้อยละ 95 ของแผนที่กำหนดไว้หรือคิดเป็นจำนวนกว่า 89,538 คน จะพบว่าการเข้าร่วมโครงการดังกล่าวเป็นมาตรการที่จะช่วยสร้างรายได้หรือทดแทนการสูญเสียรายได้ด้านการเกษตรให้พี่น้องเกษตรกรและประชาชนได้พอสมควร ผู้ที่สนใจ

เข้าร่วมโครงการสามารถติดต่อสอบถามหรือสมัครได้ที่โครงการชลประทานใกล้บ้าน

เหนือสิ่งอื่นใด ด้วยความหวังใจจากกรมชลประทาน นอกจากการจัดทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ การรักษาสุขภาพอนามัยถือเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ทุกท่านเมื่อออกนอกเคสสถานจะต้องมีการใส่หน้ากากอนามัยตามวิธีการที่ถูกต้อง กระชับใบหน้าและต้องหมั่นล้างมือด้วยเจลแอลกอฮอล์ตลอดเวลา เพื่อความปลอดภัยของคนที่ใกล้ชิดหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง แล้วเราจะผ่านวิกฤตนี้ไปด้วยกำลังใจที่แข็งแกร่งอย่างแน่นอน

สารบัญ

3

เรื่องจากปก

พืชนา 4 อย่างเก็บน้ำ
ลุ่มน้ำวังตอนใต้ ดับแล้ง
ชาวเมืองจันบุรี พืชนา
สู่ EEC

6

ชลประทานพาไป

ที่นี่ อ่างเก็บน้ำห้วยป่าแดง
ทลสลาแห่งเพชรบูรณ์

8

รายงานพิเศษ

โครงการอ่างเก็บน้ำ
ห้วยวังเจียง
พระมหากรุณาธิคุณ
สิ้นเกล้าฯ ชาวเมืองเลย

10

บุคคลชลประทาน

ธีรพล ตั้งสุมบุ
ข้าราชการกสิกรรม
เพื่อประชาชน
ตลอด 24 ชั่วโมง

12

เรื่องเล่าคนใช้น้ำ

กลุ่มบริหารการใช้น้ำ
ชลประทานมอญเตี้ย
จังหวัดปัตตานี
การเคารพกฎระเบียบ คือ
ความสำเร็จของการ
บริหารจัดการน้ำ

14

กรมชลประทาน กับการสนอ นโยบาย กษ.

กรมชลประทานพิจารณา
และติดตามสถานการณ์น้ำ
ในแม่น้ำโขง รองรับการผลิต
การระบายน้ำจากเขื่อนจันทวง
สาธารณรัฐประชาชนจีน

16

เรียนรู้เรื่อง ชลประทาน

Bureau of Central
Land Consolidation
ระบบชลประทาน
ที่สมบูรณ์แบบ

17

R.I.D 4.0

เรือชุดแบบหัวขุดและลำดิน
ด้วยกล้องระบบและ
ประสิทธิภาพสูง
Cutter Dredger
Excavation Equipment

18

รอบรู้ทั่วไทย

คณะผู้จัดทำ

เจ้าของ

กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
โทรศัพท์ 0 2241 0965 โทรสาร 0 2243 6926

ที่ปรึกษา

- นายประพิศ จันทร์มา
อธิบดีกรมชลประทาน
- ดร.ทวีศักดิ์ ธนเดโชพล
รองอธิบดีฝ่ายบำรุงรักษา
รักษาการแทนรองอธิบดีฝ่ายบริหาร

บรรณาธิการอำนวยการ

- นายเกียรติพงษ์ เพชรศรี
เลขาธิการกรมชลประทาน

บรรณาธิการบริหาร

- นางสาวกนกนุช นวกุลจิตมัน
ผู้อำนวยการส่วนประชาสัมพันธ์และเผยแพร่

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

- นายสันติภาพ ชุ่มมี
หัวหน้าฝ่ายเผยแพร่

กองบรรณาธิการ

- นางสาวพินชลิ เปรมบุตร
นักประชาสัมพันธ์
- นางสาวชิชาญา ไชยเสนา
นักประชาสัมพันธ์
- นางสาวปาลิดา ภาวโรจน์
เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์
- นางสาวอัมพร สุวัจนพรพงศ์
นักประชาสัมพันธ์
- นางสาวรัตนพร ทองศรี
นักประชาสัมพันธ์

ฝากข่าวประชาสัมพันธ์ได้

ridnews2014@gmail.com

พัฒนา 4 อ่างเก็บน้ำ ลุ่มน้ำวังโดนด ดับแล้งชาวเมืองจันทบุรี ปันน้ำสู่ EEC

โครงการพัฒนา 4 อ่างเก็บน้ำในลุ่มน้ำวังโดนด ประกอบด้วย อ่างเก็บน้ำคลองประแกด อ่างเก็บน้ำคลองพะวาใหญ่ อ่างเก็บน้ำคลองหางแมว และอ่างเก็บน้ำคลองวังโดนด ซึ่งจะส่งผลให้มียอดรวมปริมาณน้ำเก็บกักเพิ่มขึ้นมากกว่า 100 ล้านลูกบาศก์เมตร กรมชลประทานจะสามารถส่งน้ำให้กับชาวสวนผลไม้ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีได้มากกว่า 270,000 ไร่ และผันน้ำไปยังเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) ต้นแบบการพัฒนาเชิงพื้นที่ ยังประโยชน์ทั้งภาคการเกษตร อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว

โครงการพัฒนา 4 อ่างเก็บน้ำในลุ่มน้ำวังโดนด เกิดขึ้นจากผลสืบเนื่องจากภาวะภัยแล้งในภูมิภาค ทำให้เกิดวิกฤตขาดแคลนน้ำทั้งด้านอุปโภคบริโภค ท่องเที่ยว และอุตสาหกรรม

นายเฉลิมเกียรติ คงวิเชียรวัฒน์ รองอธิบดีกรมชลประทาน กล่าวว่า แนวทางการขับเคลื่อนโครงการอ่างเก็บน้ำคลองวังโดนด ต่อจากนี้ในปี 2565 จะดำเนินการสำรวจที่ดินของประชาชนที่ได้รับผลกระทบ โดยมีคณะกรรมการราคาซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และเตรียมความพร้อมด้านแบบการก่อสร้างโดยจะเสนอคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) ผ่านสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) เพื่อเสนอแผนงบประมาณปี 2566 และจะดำเนินการก่อสร้างได้ประมาณปี 2568 ถึงปี 2568

นายเฉลิมเกียรติ คงวิเชียรวัฒน์
รองอธิบดีกรมชลประทาน

เมื่ออ่างเก็บน้ำคลองประแดงแล้วเสร็จจะมีความจุ 60 ล้านลูกบาศก์เมตร อ่างเก็บน้ำคลองพระยาใหญ่ จะมีความจุ 68 ล้านลูกบาศก์เมตร และอ่างเก็บน้ำคลองหางแมว จะมีความจุ 80.70 ล้านลูกบาศก์เมตร ส่วนอ่างเก็บน้ำคลองวังโตนดใหญ่ที่สุด สามารถเพิ่มขนาดความจุได้ 99.50 ล้านลูกบาศก์เมตร

สำหรับผลประโยชน์จากการดำเนินโครงการเมื่อแล้วเสร็จในอนาคตนั้น จะส่งผลดีให้กับภาคการเกษตรในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดใกล้เคียง โดยเมื่อชาวบ้านลุ่มน้ำวังโตนด จังหวัดจันทบุรี มีปริมาณน้ำเพียงพอใช้ในการทำการเกษตรและอุปโภคบริโภคในพื้นที่แล้ว ก็พร้อมที่จะแบ่งปันน้ำบางส่วนกว่า 70 ล้านลูกบาศก์เมตร ผันส่งไปตามท่อเติมลงสู่อ่างเก็บน้ำประแสร์ จังหวัดระยอง และส่งต่อไปยังจังหวัดชลบุรี เพื่อใช้เป็นน้ำอุปโภคบริโภค

ด้านนายสุรชาติ มลาคศรี ผู้อำนวยการสำนักบริหารโครงการ กรมชลประทาน กล่าวว่า “การจะมีอ่างเก็บน้ำอ่างที่ 1 อ่างที่ 2 อ่างที่ 3 หรืออ่างที่ 4 ไม่ได้บอกว่าเราจะดึงน้ำจากอ่างใดอ่างหนึ่งออกมาเลย แต่เราต้องบูรณาการจัดส่งน้ำให้แก่พื้นที่การเกษตรหรือพื้นที่ชลประทานให้แล้วเสร็จเสียก่อน ซึ่งก็จะมีศูนย์น้ำที่เรียกว่า คลองวังโตนด หลายๆ คลอง หลายๆ คลองซอย มารวมกัน โดยเมื่อบริเวณดังกล่าวมีมวลน้ำพอสมควรแล้ว เราก็มีสถานีสูบน้ำเพื่อจะดึงน้ำขึ้นไปให้ที่ตัวอ่างเก็บน้ำประแสร์ จังหวัดระยองประมาณ 70 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี นอกจากนี้จะมีระบบท่อส่งน้ำ ซึ่งเป็นระบบท่อฝังใต้ดิน หมายความว่าช่วยเรื่องการประหยัดเนื้อที่ และเรื่องการรั่วซึมของน้ำ เพราะถ้าเราทำเป็นระบบคลองเปิดก็จะใช้พื้นที่ค่อนข้างมาก”

นอกจากนี้ในช่วงฤดูฝน กรมชลประทานยังสามารถผันน้ำส่วนเกินด้านท้ายอ่างเก็บน้ำที่ไหลทิ้งทะเลจากคลองวังโตนด มายังอ่างเก็บน้ำประแสร์และอ่างเก็บน้ำบางพระ เพื่อสนับสนุนพื้นที่ EEC และการผลิตน้ำประปาในจังหวัดชลบุรี รวมทั้งตัวเมืองจังหวัดฉะเชิงเทราและอำเภอบางปะกง ที่ประสบปัญหาน้ำเค็มไม่สามารถนำมาผลิตน้ำประปาได้ ในช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนเมษายนของทุกปีได้อีกด้วย

➔ การศึกษาเพนวางระบบก่องน้ำไปยังอ่างเก็บน้ำศาลทราย

การพัฒนา 4 อ่างเก็บน้ำในลุ่มน้ำวังโตนด ไม่ใช่เพียงแค่จะสร้างประโยชน์ในพื้นที่โดยรอบเท่านั้น เพราะกรมชลประทานได้กำลังศึกษาวางระบบท่อจากอ่างเก็บน้ำ

นายสุรชาติ มาลาศรี

ผู้อำนวยการสำนักบริหารโครงการ กรมชลประทาน

วังโดนดเพื่อส่งน้ำไปยังอ่างเก็บน้ำศาลทราย ตำบลคลองพลู อำเภอลำลูกขัน จังหวัดจันทบุรี ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของกลุ่มน้ำวังโดนด เป็นแหล่งน้ำต้นทุนสำคัญอีกแห่งของจังหวัดจันทบุรี มาช่วยชาวบ้านและชาวสวนในพื้นที่ให้มีน้ำใช้อุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอ

นายวศิน วิบูลย์ศิริรักษ์ หัวหน้าฝ่ายจัดสรรน้ำและปรับปรุงระบบชลประทาน โครงการชลประทานจันทบุรี กล่าวว่า “ทางโครงการชลประทานจันทบุรีได้วางแผนทางการพัฒนาโดยการผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำคลองหางแมว ซึ่งเป็นอ่างเก็บน้ำที่อยู่ลุ่มน้ำวังโดนดทางทิศตะวันตกของจังหวัดจันทบุรี ผันน้ำมาที่อ่างเก็บน้ำศาลทราย โดยที่มีระยะการวางท่อที่จะผันน้ำมาประมาณ 16 กิโลเมตร และอีกแนวทางหนึ่งก็คือ จะผันน้ำจากคลองวังโดนดซึ่งปัจจุบันยังอยู่ในระหว่างพิจารณาในการก่อสร้าง จะใช้ระยะทางผันน้ำอยู่ที่ประมาณ 23 กิโลเมตร”

➔ ชาวบ้านหนุนพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อชาวสวนได้รับประโยชน์

การพัฒนา 4 อ่างเก็บน้ำในกลุ่มน้ำวังโดนด ยังทำให้เกิดโครงการเล็กๆ ในพื้นที่โดยรอบ เพื่อที่จะบูรณาการร่วมกันทำงาน ทำให้ชุมชนมีน้ำใช้อย่างเพียงพอ เช่น ฝ่ายทดน้ำที่บ้านแดงเม ตำบลวังแซ้ม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี แต่เดิมเก็บกักน้ำได้กว่า 2.7 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี มีพื้นที่รับประโยชน์ของชาวสวนประมาณ 4,700 ไร่ แต่หากโครงการแล้วเสร็จในอนาคตชาวบ้านก็จะมีน้ำใช้ในพื้นที่มากขึ้นกว่าเดิม ดังนั้นจึงพร้อมสนับสนุนโครงการหากสามารถทำให้ชาวสวนมีน้ำใช้ทำการเกษตรอย่างเพียงพอ

นายธณัฏฐ์พัทธ์ อิทธิพิทอนเนก ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 8 บ้านแดงเม ให้ความเห็นว่า “การมีโครงการนี้มาพอดี ถ้าพัฒนาจากต้นน้ำ เราก็จะได้รับประโยชน์เมื่อในพื้นที่มีน้ำไม่เพียงพอ เมื่อมีน้ำปล่อยมาทั้งปีก็จะทำให้ชาวสวนมีปริมาณน้ำที่พอใช้ทั้งปี”

ไม่เพียงเท่านี้กรมชลประทานยังได้ศึกษาพัฒนาฝ่ายน้ำท่าหลวงบน ตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี เพื่อสร้างอาคารบังคับน้ำ กักน้ำเอาไว้สำหรับชาวสวนกว่า 5,100 ไร่ มีความจุเก็บกักน้ำได้กว่า 2.69 ล้านลูกบาศก์เมตร

นายธนกร สุขธิสวัสดิ์ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 4 ตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี อธิบายว่า “การมีโครงการนี้จะส่งผลดีต่อเกษตรกรโดยเฉพาะในช่วงที่น้ำแล้งและฝนอาจจะขาดช่วง”

การพัฒนาแหล่งน้ำวังโดนด กรมชลประทานไม่ได้มองแต่เพียงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในจังหวัดจันทบุรีเท่านั้น แต่กรมชลประทานยังมองไปถึงภาพรวมใหญ่ของ EEC ซึ่งเป็นฐานเศรษฐกิจสำคัญของประเทศในอนาคต นอกจากนี้การพัฒนานั้นจะต้องให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด กรมชลประทานได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งน้ำร่วมกันระหว่างภาครัฐและประชาชนผู้ใช้น้ำ เพื่อลดผลกระทบด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ รักษาความสมดุลทางธรรมชาติ ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ทั้งกับคนและสัตว์ ซึ่งเป็นปัจจัยการพัฒนาแหล่งน้ำอย่างยั่งยืนต่อไป

ที่นี่ อ่างเก็บน้ำห้วยป่าแดง
ทะเลสาบแห่งเพชรบูรณ์

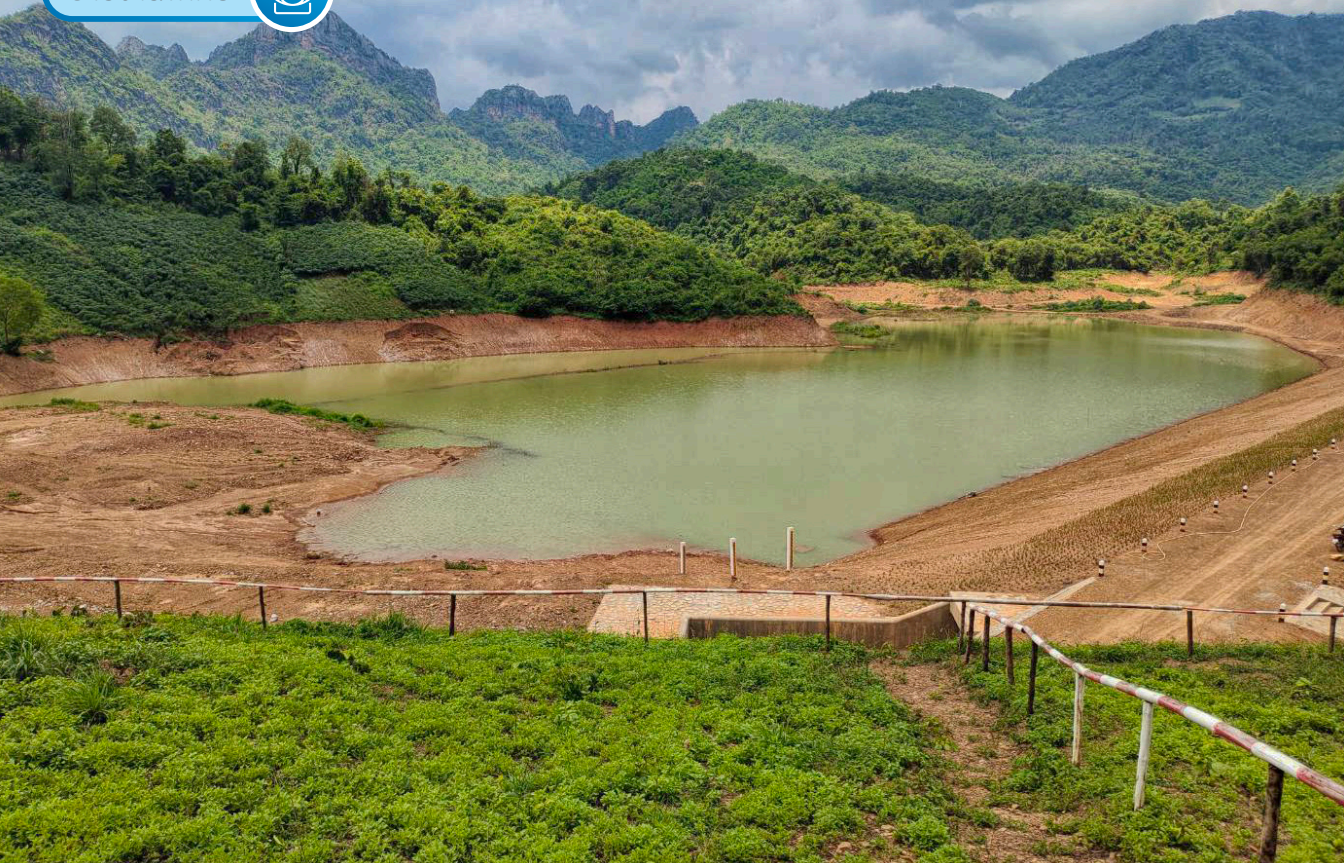
ถ้าพูดถึงสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบูรณ์ นักท่องเที่ยวหลายท่านคงจะนึกถึงแต่จุดชมวิวบนภูเขาสูง เช่น ทะเลหมอกบนเขาค้อภูทับเบิก จุดชมวิวเขาตะเคียนโง๊ะ หรือวัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว ตั้งอยู่ท่ามกลางขุนเขาน้อยใหญ่ซ้อนกันเป็นทิวเขา วารสารข่าวชลประทานฉบับนี้ จะขอแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวอีกแห่งของ “จังหวัดเพชรบูรณ์” ทะเลสาบน้ำจืดขนาดใหญ่ หรือที่ชาวเพชรบูรณ์รู้จักกันดีในชื่อ “ทะเลสาบเพชรบูรณ์” ซึ่งตั้งอยู่ที่บ้านป่าแดง ตำบลป่าเลา อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ แท้จริงคือ “อ่างเก็บน้ำห้วยป่าแดง” นั่นเอง

สำหรับการเดินทางมาอ่างเก็บน้ำห้วยป่าแดงนั้นไม่ยาก หากมาโดยรถยนต์ส่วนตัวให้ตรงจากตัวเมืองเพชรบูรณ์ โดยใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 21 จะพบป้ายบอกทางไปอ่างเก็บน้ำห้วยป่าแดงตลอดทาง เปิดให้เข้าชมทุกวันตั้งแต่เวลา 08.00-18.00 น.

อ่างเก็บน้ำห้วยป่าแดง กรมชลประทานสร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ทางการชลประทานสามารถเก็บกักปริมาณน้ำได้ 20.7 ล้านลูกบาศก์เมตร มีคลองส่งน้ำ 6 สาย ความยาว 35 กิโลเมตร สามารถแก้ปัญหาภาวะการขาดแคลนน้ำสำหรับการทำการเกษตร ในเขตตำบลป่าเลา ตำบลสะเดียง อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีพื้นที่รับประโยชน์ถึง 16,950 ไร่

ในด้านการท่องเที่ยว อ่างเก็บน้ำห้วยป่าแดง หรือที่เรียก “ทะเลสาบเพชรบูรณ์” เหมาะสำหรับการท่องเที่ยวในช่วงปลายฤดูหนาวถึงช่วงฤดูแล้ง เพราะปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำจะไม่สูงมากนัก นักท่องเที่ยวสามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์บริเวณโดยรอบข้างที่ถูกโอบล้อมรอบไปด้วยขุนเขาเขียวชอุ่มอย่างชัดเจน และเมื่อมองจากสันเขื่อน จุดกึ่งกลางจะเป็นผืนน้ำที่สงบนิ่ง บางช่วงเวลาผืนน้ำจะสะท้อนภาพภูเขาสีเขียวชวนให้ดูลึกกลับ และในบางมุมจะเห็นเป็นทะเลสาบรูปอักษรภาษาอังกฤษตัว S ซึ่งถูกธรรมชาติปรับแต่งอย่างไม่ตั้งใจจนสวยงามน่าเก็บภาพไว้เป็นความทรงจำอย่างยิ่ง

ถ้ามาถึงที่นี่ในช่วงเช้าขณะที่ดวงอาทิตย์กำลังขึ้น ลองนั่งกายลงกับพื้น นั่งชันเข่า ศีรษะแนบบนสองท่อนแขนในจังหวะที่มีลมพัดผ่านเบาๆ อากาศที่เย็นสบายจะมีหนาวจัดในฤดูหนาวให้ต้องอวดสีสันทันของเสื้อกันหนาวกัน หลังจากนั้นก็ปิดตาหลับเสียงพลั่วไหวของต้นไม้ใบหญ้า เพียงเท่านั้นก็อาจจะได้ยินเสียงนกกระเจียนนกกระจอกที่เริ่มออกหากิน แต่สำหรับคนที่มาในช่วงเย็นแนะนำให้พกเสื้อมาปัดด้วยทั้งเครื่องมือสื่อสารไว้ข้างตัวระหว่างนี้ก็ชวนเพื่อนคุยหรือปล่อยเวลาให้เคลื่อนคล้อยไปอย่างช้าๆ เพื่อรอดูดวงอาทิตย์ที่อยู่ห่างไกลกับโลกนับหลายล้านกิโลเมตร แต่กลับกำลังลับขอบฟ้าให้เห็นต่อหน้า นับเป็นอีกหนึ่งไฮไลท์การท่องเที่ยวที่น่าลองมาเปลี่ยนบรรยากาศและมีดีไม่แพ้การชมทะเลหมอกเลยทีเดียว

โครงการอ่างเก็บน้ำ ห้วยวังเจียง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร

โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยวังเจียง ตำบลห้วยสีเสียด อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการแรกของจังหวัดเลย ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร พระราชทานแก่ราษฎร เพื่อให้มีแหล่งน้ำสำหรับอุปโภคบริโภค

การเกษตร และบรรเทาสถานการณ์ภัยแล้ง

เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2558 **นายพัฒนา บุตรนัย ราษฎรบ้านน้ำพัฒนา หมู่ที่ 3 ตำบลห้วยสีเสียด อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย** ได้มีหนังสือขอให้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล

อดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ขอพระราชทานโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยวังเจียงพร้อมระบบส่งน้ำบริเวณบ้านพัฒนา ตำบลห้วยสีเสียด อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย

ต่อมาความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 ซึ่งมีพระราชปณิธานสืบสาน รักษา ต่อยอด โครงการ

อันเนื่องมาจากพระราชดำริของ สมเด็จพระบรมชนกนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม รับโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยวังเจียง พร้อมระบบส่งน้ำไว้เป็นโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 สำหรับใช้เป็นแหล่งน้ำต้นทุนสำหรับการเกษตรและอุปโภคบริโภคของราษฎรเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนจากปัญหาน้ำแล้ง

นายพัฒนา บุตรนัย ราษฎรผู้เขียนฎีกาถวาย เล่าว่า “เมื่อแล้งเราก็ไม่มีน้ำใช้ในการอุปโภคบริโภค ทำยังไงเราถึงจะมีน้ำกกเก็บไว้ใช้ในหมู่บ้านจึงทำการปรึกษากับผู้ใหญ่บ้าน จึงเขียนฎีกาถวายในหลวงรัชกาลที่ 10 ท่านทรงมีเมตตาพระราชทานโครงการมาให้ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นครับ”

ในปี 2563 กรมชลประทาน ได้ประสานงานร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือสำนักงาน กปร. เพื่อก่อสร้างตัวทำนบกั้นน้ำ หัวงานและอาคารระบายน้ำ ซึ่งได้ก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2564 ส่วนตัวระบบส่งน้ำอยู่ในระหว่างดำเนินการก่อสร้าง คาดว่าจะเสร็จสมบูรณ์ภายในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2564

นายเรจชัย รักอยู่ ผู้อำนวยการโครงการชลประทานเลย กล่าวว่า “ความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้ารับโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยวังเจียง พร้อมระบบส่งน้ำไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตามที่พระองค์

นายเรจชัย รักอยู่

ผู้อำนวยการโครงการชลประทานเลย

ท่านพระราชทานพระบรมปฐุมราชโองการไว้ว่า เราจะสืบสาน รักษา ต่อยอด และครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎรตลอดไป สำหรับโครงการนี้ก็จะมีความประโยชน์สำหรับการอุปโภคบริโภคจำนวน 2 หมู่บ้าน 820 ครัวเรือน ประชากรประมาณ 3,200 คน สามารถสนับสนุนการเพาะปลูกได้ประมาณ 2,200 ไร่ และกักเก็บน้ำประมาณ 820 ไร่

อ่างเก็บน้ำห้วยวังเจียง เป็นเขื่อนดินเหนียว ความยาวทำนบกั้นน้ำ 210 เมตร มีอาคารระบายน้ำล้นยาว 110 เมตร ท่อส่งน้ำ ซึ่งด้านท้ายเป็นหัวจ่ายน้ำที่จะเปิดเข้าสู่ระบบ ความจุของอ่างเก็บน้ำประมาณ 640,000 ล้านลูกบาศก์เมตร ระบบท่อส่งน้ำความยาวทั้งหมด 8 กิโลเมตร มีหัวจ่ายทั้งหมด 68 หัว ซึ่งราษฎรหรือกลุ่มผู้ใช้น้ำ สามารถที่จะเปิดน้ำใช้ได้เลย ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างก่อสร้าง กำหนดจะก่อสร้างแล้วเสร็จภายในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2564

โครงการนี้ก็จะมีความประโยชน์สำหรับการอุปโภคบริโภคจำนวน 2 หมู่บ้าน 820 ครัวเรือน ประชากรประมาณ 3,200 คน สามารถสนับสนุนการเพาะปลูกได้ประมาณ 2,200 ไร่ และกักเก็บน้ำประมาณ 820 ไร่

ธีระพล ตั้งสมบุญ

ข้าราชการที่ปฏิบัติตนเพื่อประชาชน ตลอด 24 ชั่วโมง

เคยสงสัยหรือไม่ว่าเหตุใด การบริหารจัดการน้ำของกรมชลประทานจึงเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และพ้นฝ่าวิกฤตมาได้ทุกครั้ง คอลัมน์บุคคลชลประทานฉบับนี้ขอพาไปทำความรู้จักกับประวัติส่วนตัวและเส้นทางการทำงานของนายธีระพล ตั้งสมบุญ ผู้อำนวยการสำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา บุคคลสำคัญที่มีส่วนสำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการน้ำทั้งประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๑ ทำงานภาคเช้า เรียนภาคค่ำ เพื่อคว้าใบปริญญา

ธีระพล เล่าว่า เดิมตนเป็นคนพื้นเพ อำเภอสองพรวน จังหวัดนครปฐม เดิมทีมาจากครอบครัวที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ส่วนด้านการศึกษา นั้น ได้ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนนาครประสิทธิ์ อำเภอสองพรวน จังหวัดนครปฐม และเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว ก็ได้ไปเรียนต่อที่โรงเรียนการชลประทาน อำเภอบางเกร็ง จังหวัดนนทบุรี เป็นนักเรียนการชลประทาน รุ่นที่ 35 เมื่อ พ.ศ. 2522 และได้ซื้อขายที่ดินที่รุ่นพี่ตั้งให้ตามประเพณีนิยมที่สืบทอดต่อกันมาว่า “ใบ 35”

ภายหลังจากศึกษาจบหลักสูตร 3 ปีครึ่งจากโรงเรียนการชลประทาน ในระดับประกาศนียบัตร เมื่อ พ.ศ. 2525 ธีระพล ได้เข้ารับราชการในสังกัดกรมชลประทาน ตำแหน่งนายช่างโยธา 2 งานเกษตรชลประทาน กองจัดสรรน้ำและบำรุงรักษา (สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยาในปัจจุบัน) ปฏิบัติหน้าที่วางแผนศึกษา คำนวณ วิจัยหาค่าความต้องการใช้น้ำของพืชและระบบวิธีการชลประทานในระดับไร่นา เพื่อให้โครงการชลประทานนำผลที่ได้ไปใช้วางแผนจัดสรรน้ำ การส่งน้ำที่เหมาะสม เกิดประสิทธิภาพให้กับเกษตรกร แต่ระหว่างนั้นก็ยังคงหาเวลาเพื่อศึกษาต่อระดับปริญญาตรีที่คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเทเวศร์ สาขาวิศวกรรมโยธา (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในปัจจุบัน) เรียกว่าช่วงเช้าต้องทำงาน ภาคค่ำตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เพื่อคว้าปริญญาตรีมาให้กับตนเอง

๑ ปัจจัยที่ทำให้ตำแหน่งหน้าที่การงานสูงขึ้น

พ.ศ. 2530 จากนายช่างโยธา 2 ธีระพล มีตำแหน่งที่สูงขึ้นเป็นวิศวกรชลประทาน ซึ่งในตำแหน่งนี้แม้จะมีลักษณะงานไม่ต่างกับการเป็นนายช่างเท่าไรนัก แต่วิศวกรชลประทานจะสามารถเป็นหัวหน้าโครงการศึกษาวิจัย ได้ริเริ่มแนวทางและแนวคิดใหม่ๆ ซึ่งทำให้เขาได้ใช้ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่มีอย่างเต็มที่

“ในตำแหน่งนี้ผมได้คิดค้นโครงการวิจัยต่างๆ เช่น วิธีให้น้ำแบบประหยัด เหมาะสมกับความต้องการของพืชเศรษฐกิจในเขตชลประทานเป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนการส่งน้ำของเจ้าหน้าที่ชลประทาน เพื่อให้พืชได้รับน้ำอย่างพอดี เป็นประโยชน์ในเรื่องของการประหยัดน้ำต้นทุนและน้ำเพื่อการเพาะปลูก”

หลังจากนั้นใน พ.ศ. 2545 ถึงแม้ ธีระพล จะได้เลื่อนระดับเป็นวิศวกรชลประทานชำนาญการพิเศษแล้ว แต่ก็ยังคงทำงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากยังคงเป็นงานที่ทำสายและเป็นการพัฒนาระบบงานชลประทานในระดับแปลงนาให้ดียิ่งขึ้น

จนกระทั่ง พ.ศ. 2557 ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าฝ่ายพัฒนาการบริหารจัดการน้ำ ก็ได้มีโอกาสนำความรู้ที่สะสมมาไปขยายผลอย่างเป็นรูปธรรมในระดับแปลงนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำชลประทาน เป็นต้น จนกระทั่งในปลาย พ.ศ. 2559 ผู้บริหารระดับสูงได้มองเห็นถึงความรู้ความสามารถ จึงได้มอบหมายภารกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้มากมาย พร้อมกับส่งเสริมให้มีตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูงขึ้นในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมชลประทาน (ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและจัดการน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ สำนักงานชลประทานที่ 11) จนกระทั่งในปลาย พ.ศ. 2561 จึงได้เลื่อนตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการสำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยาในปัจจุบัน

๑ การสร้างผลงานระดับนานาชาติ

จะเห็นว่าตำแหน่งหน้าที่การงานที่ขยับสูงขึ้นของธีระพลนั้น มาจากการสร้างผลงานให้เป็นที่ประจักษ์แก่ประชาชนเป็นที่ตั้ง เช่น ช่วง พ.ศ. 2558-2559 แม้เป็นปีที่แล้งมาก แต่ธีระพลกลับเห็นวิกฤตดังกล่าวเป็นโอกาสดีที่จะนำเอาแนวทางการทำนาแบบประหยัดน้ำหรือการทำนาแบบใช้น้ำน้อยที่ใช้กันจนประสบความสำเร็จมาแล้วในหลายประเทศ มาส่งเสริมให้เกิดเป็นรูปธรรม จึงได้ริเริ่มโครงการสาธิตการทำนาแบบใช้น้ำน้อย หรือเรียกอีกอย่างว่าการทำนาแบบเปียกสลับแห้งขึ้นเป็นแปลงต้นแบบเพื่อให้พี่น้องเกษตรกรกรเข้าศึกษา ดูงาน และนำไปปฏิบัติให้เกิดผล รวมถึงทำข่าวประชาสัมพันธ์ไปทั่วประเทศ ปัจจุบันแนวคิดนี้จึงเริ่มแพร่หลาย สามารถแก้ไขปัญหาน้ำต้นทุนมีน้อย สามารถลดต้นทุนเกษตรกรที่ตอบรับและนำไปใช้ และได้ผลผลิตที่ดี

“ในปีเดียวกัน ในนามของคณะกรรมการด้านน้ำและระบบนิเวศในนาข้าว (INWEPF Thai) ตัวแทนของกรมชลประทาน ได้รับรางวัล WatSave Awards 2016 จาก International Commission on Irrigation and Drainage หรือ ICID จากผลงานการทำนาแบบเปียกสลับแห้ง นับเป็นความภาคภูมิใจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก”

๑ รางวัลข้าราชการดีเด่น เกียรติยศที่พลดอกออกผล

ในปี 2546 ธีระพลซึ่งรับราชการมานานกว่า 39 ปี ด้วยประสบการณ์ความรักเอาใจใส่ในงานทำให้ตระหนกอยู่เสมอกว่างานที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายนั้นเป็นงานที่ทันท่วงที ด้วยความที่ไม่เคยปฏิเสธต่องานที่ได้รับมอบหมายเลย แม้เพียงสักครั้ง ในที่สุดเขาจึงได้รับเลือกให้เป็นข้าราชการดีเด่น ประจำปี 2563 ของกรมชลประทาน ที่สำคัญได้รับเกียรติเป็นข้าราชการดีเด่น ระดับประเทศ นับว่าเป็นเกียรติยศสูงสุดในชีวิตราชการและเชิดหน้าชูตาวงศ์ตระกูลยิ่ง เปรียบเสมือนการรดน้ำพรวนดินให้กับพืชมาตลอด สุดท้ายแล้วต้นทุนการผลิตที่มีทั้งเวลาและหยาดเหงื่อจึงได้ผลดอกออกผลสวยงามให้เห็น

“รางวัลข้าราชการดีเด่น เป็นขวัญกำลังใจที่ดีมากสำหรับข้าราชการเป็นการสร้างความภาคภูมิใจให้วงศ์ตระกูล”

แม้วันนี้ ธีระพลในวัย 60 ปี ซึ่งจะเกษียณอายุราชการในปลายเดือนกันยายน 2564 ที่เจตนาตั้งใจมุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบในสำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยารวมทั้งศูนย์ปฏิบัติการน้ำอัจฉริยะ (SWOC) กรมชลประทานอย่างสุดความสามารถเต็มกำลังเพื่อให้การดำเนินงานด้านบริหารจัดการน้ำของกรมชลประทานมีความครบถ้วนในเรื่องข้อมูล รวดเร็ว ถูกต้อง และตรงเป้า มีประสิทธิภาพ สมกับความเป็นหนึ่งด้านน้ำและความเป็นศูนย์ปฏิบัติการด้านน้ำที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ

ในช่วงท้ายของบทสนทนา ธีระพลมีความรู้สึก 2 สิ่งที่ยากจะขอฝากไว้ ทั้งในสถานะของคนเป็นพี่และในสถานะของลูกหลานชลประทาน “ในสถานะของคนเป็นพี่ ผมอยากฝากถึงน้องๆ ข้าราชการทุกคน ให้ตระหนักอยู่เสมอว่า ‘ข้าราชการนั้นเป็นอาชีพที่มีเกียรติ’ เพราะเราไม่ได้เป็นข้าราชการในเฉพาะเวลาทำงาน แต่จะติดตัวตลอด 24 ชั่วโมง มุ่งมั่นทำงานที่รับผิดชอบให้เต็มที่อย่างสุดกำลัง อย่างวิ่งงาน ศึกษา เรียนรู้เพื่อให้ตนเองมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น สิ่งนี้เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้เติบโตในอาชีพข้าราชการและเป็นที่ไว้วางใจแก่ผู้บังคับบัญชา”

ในสถานะลูกหลานชลประทาน ธีระพลสำนึกและภาคภูมิใจในความเป็นส่วนหนึ่งของกรมชลประทาน “ขอขอบคุณกรมชลประทาน ซึ่งให้ที่อยู่ที่ดี ให้อาชีพ มีเงินเดือนเพื่อที่จะได้ใช้เลี้ยงดูแลตนเองและครอบครัว เพื่อนพ้องน้องพี่ ให้โอกาสประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพและประสบการณ์นำมาซึ่งความภาคภูมิใจตราบชีวิตจะหาไม่” ทุกวันนี้ที่ตั้งใจทำงานก็เพื่อให้กรมชลประทานมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกๆ ด้าน สิ่งหนึ่งที่มอบให้แก่กรมชลประทานเพื่อเป็นการทดแทนคุณนั้นก็คือ ผลงานที่เป็นที่ประจักษ์ เป็นที่ยอมรับ แม้จะเป็นเพียงเศษเสี้ยวหนึ่งก็ตาม และท้ายที่สุดขอให้กรมชลประทานอยู่คู่กับพี่น้องเกษตรกรและประเทศไทยตลอดไป

กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานม่วงเตี้ย จังหวัดปัตตานี

การเคารพกฎระเบียบ คือ ความสำเร็จของการบริหารจัดการน้ำ

การมีน้ำท่าที่สมบูรณ์ แล้วสักแต่ใช้เพื่อให้หมดไป โดยหวังว่าเมื่อฤดูฝนหน้ามาถึง ก็คงจะมีน้ำมาเติมเต็ม ให้สมบูรณ์พร้อมอีกครั้ง แนวคิดเช่นนี้ทำให้การจัดการน้ำ อย่างยั่งยืน มีหน้าซ้ำปัญหาที่เกิดขึ้นทีละน้อย ท้ายที่สุด ก็ยากเกินจะแก้ไขในภายหลัง เรื่องเล่าคนใช้น้ำฉบับนี้ จึงขอพาไปรู้จักกับ กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน ม่วงเตี้ย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี กับบทเรียน ราคาแพงของเกษตรกรในอดีต ที่แปรเปลี่ยนเป็น ความมั่นคงทางด้านน้ำในปัจจุบัน

นายอภิเดช จุลบุตร ประธานกลุ่มบริหารการใช้น้ำ ชลประทานม่วงเตี้ย เล่าถึงความเป็นมาของปัญหา ในอดีตว่า สมัยก่อนเกษตรกรส่วนใหญ่ในพื้นที่ยังไม่รู้ คุณค่าของทรัพยากรน้ำที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต น้ำที่ได้รับมาจากแหล่งน้ำต้นทุนอย่างเขื่อนปัตตานี จึงมีไม่เพียงพอที่จะใช้ตลอดทั้งปี ต่อมากรมชลประทาน จึงได้มีการแนะนำให้จัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานขึ้น เพื่อให้เกษตรกรได้เข้าใจในคุณประโยชน์ของน้ำ อย่างสูงสุด

๑ 3 ขั้นตอน การบริหารจัดการน้ำแบบรอบเวร

แม้จะมีน้ำที่ตืออยู่แล้ว หากยังขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการน้ำ ซึ่งในส่วนนี้เองภายหลังจากที่มีการรวมกลุ่มกัน เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2541 ก็ทำให้สมาชิกมีระบบคิด ในการทำงานร่วมกัน ค่อยๆ พัฒนารูปแบบการบริหาร จัดการน้ำร่วมกัน โดยในที่นี้จะขอยกตัวอย่าง รูปแบบ การบริหารจัดการน้ำแบบรอบเวร จะถูกจัดแบ่งการ ดำเนินการออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนก่อนถึง ฤดูกาลส่งน้ำ ขั้นตอนระหว่างฤดูกาลส่งน้ำ และขั้นตอน หลังฤดูกาลส่งน้ำ ดังนี้

นายอภิเดช จุลบุตร และทีมงาน

ขั้นตอนก่อนถึงฤดูกาลส่งน้ำ : คณะกรรมการกลุ่มจะจัดประชุมสมาชิกเพื่อร่วมวางแผนการปลูกพืชร่วมกับเกษตรกรอำเภอและหัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 4 โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปัตตานี สำนักงานชลประทานที่ 17 กำหนดพื้นที่การเพาะปลูกตามฤดูกาล โดยให้สมาชิกแจ้งจำนวนพื้นที่เพาะปลูก หลังจากนั้นจะรวบรวมความต้องการใช้น้ำแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ชลประทานเพื่อวางแผนจัดส่งน้ำ

ขั้นตอนระหว่างฤดูกาลส่งน้ำ : สมาชิกผู้ใช้น้ำทุกคนจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบและกติกาการใช้น้ำที่กำหนดไว้ โดยการจัดส่งน้ำแบบรอบเวรของกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานม่วงเตี้ยนั้น สมาชิกหรือเกษตรกรผู้ใช้น้ำที่อยู่ปลายคลองส่งน้ำจะได้รับน้ำก่อนเป็นอันดับแรก ต่อมาคือผู้ใช้น้ำที่อยู่กลางคลองส่งน้ำ และสุดท้ายเป็นผู้ใช้น้ำที่อยู่ต้นคลองส่งน้ำ แต่ทั้งนี้รอบเวรดังกล่าวอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม ซึ่งผู้ที่ฝ่าฝืนลักลอบรับน้ำก่อนโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือทำการปิดกั้นทางน้ำเป็นเหตุให้น้ำไหลไม่สะดวก ก็จะถูกดำเนินการปรับเงินค่าเสียหายตามกฎหมายที่กำหนดไว้

ขั้นตอนหลังฤดูกาลส่งน้ำ : หัวหน้ากลุ่มผู้ใช้น้ำจะต้องสอบถามความคิดเห็นผู้ใช้น้ำเพื่อรับทราบปัญหาการส่งน้ำที่ผ่านมา และนำไปเสนอในที่ประชุม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาในฤดูกาลส่งน้ำครั้งต่อไป

๑ เมื่อมีความรู้ในการบริหารจัดการน้ำ ก็สามารถกำหนดได้ปีละ 2 ครั้ง

ปัจจุบันกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานม่วงเตี้ยมีสมาชิก 164 ราย มีกลุ่มพื้นฐาน 12 กลุ่ม มีพื้นที่ทำการเกษตร 3,691 ไร่ ทุกครัวเรือนต่างมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าอดีตที่ผ่านมา

ด้านนางประดา ชนะชนม์ รองประธานกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานบ้านม่วงเตี้ย อธิบายว่า “สมัยก่อนเราทำนาได้เพียงปีละ 1 ครั้ง และได้ผลผลิตที่น้อย แต่ภายหลังจากที่ตั้งเป็นกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน เราก็สามารถที่จะทำนาได้ปีละ 2 ครั้ง ทั้งนาปีและนาปรัง เพราะเรามีความรู้มีประสบการณ์ในเรื่องของการบริหารจัดการน้ำที่ดีขึ้น ทุกวันนี้เรามีความสุขมาก เศรษฐกิจในชุมชนเราดีขึ้น และมีการประกอบอาชีพทำการเกษตรที่หลากหลาย”

นานกว่า 23 ปีแล้วที่สมาชิกเกษตรกรจากกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานม่วงเตี้ย ต่างไม่ต้องประสบปัญหาขาดแคลนน้ำเช่นในอดีต ซึ่งจะพบบทสรุปที่น่าสนใจอยู่ 2 ข้อ ข้อแรก เกษตรกรกลุ่มนี้ตัดสินใจแล้วว่าทุกคนจะอยู่ร่วมกันแบบเคร่งครัดในการปฏิบัติตามกฎกติกา และข้อที่สอง พวกเขาให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหา เพราะทุกปี เกษตรกรต่างนำบทเรียนจากประสบการณ์จริงมาสร้างองค์ความรู้ เพื่อป้องกันการเกิดของปัญหาในปีถัดไป และเหนือสิ่งอื่นใดพวกเขาเหล่านี้อยู่ร่วมกันบนพื้นฐานของความถูกต้อง เคารพ และให้เกียรติซึ่งกันและกัน อันเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความสามัคคีและบริหารจัดการกลุ่มร่วมกันได้

กรมชลประทานเฝ้าระวังและติดตาม สถานการณ์น้ำในแม่น้ำโขง

รองรับการลดการระบายน้ำจากเขื่อนจิ่งหง สาธารณรัฐประชาชนจีน

ด้วยความห่วงใยพี่น้องประชาชนของ ดร.ทองเปลว กองจันทร์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่เห็นว่าในช่วงนี้หลายพื้นที่ของประเทศไทยมีฝนตกชุก รวมถึงสถานการณ์น้ำในสาธารณรัฐประชาชนจีนที่มีฝนตกหนักส่งผลให้เกิดมหาอุทกภัยครั้งยิ่งใหญ่ กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ซึ่งมีพลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี กำกับดูแล ได้แจ้งเตือนสถานการณ์น้ำในแม่น้ำโขงรวมถึงหน่วยงานภาคีต่างๆ โดยมีกรมชลประทาน กรมฝนหลวง และกรมส่งเสริมการเกษตรที่จะเข้ามาดูแลเรื่องน้ำและการเกษตรในพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการได้รับผลกระทบ

ดร.ทองเปลว กองจันทร์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ชี้แจงผ่านรายการ “เกษตรบอกข่าว” ประจำวันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2564 ช่องทาง Facebook Live กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในประเด็นการเฝ้าระวังและติดตามการระบายน้ำจากเขื่อนจิ่งหง สาธารณรัฐประชาชนจีนว่า “จากเหตุการณ์ดังกล่าว กองอำนวยการน้ำแห่งชาติได้แจ้งเตือนสถานการณ์น้ำในแม่น้ำโขง บริเวณชายแดนตั้งแต่ภาคเหนือ จรดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือไล่ตั้งแต่จังหวัดเชียงรายไปจนถึงจังหวัดอุบลราชธานีเมื่อไหร่ก็ตามถ้าแม่น้ำโขงมีน้ำน้อย บริเวณพื้นที่ที่อยู่ติดแม่น้ำโขงก็จะมีผลกระทบในการใช้น้ำ แต่หากแม่น้ำโขงมีน้ำปริมาณมากหรือล้นตลิ่งก็จะมีผลในเรื่อง อาจจะทำให้เกิดอุทกภัย

โดยประกาศฉบับที่ 6/2564 กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ เรื่องแจ้งเตือนสถานการณ์แม่น้ำโขง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รับการประสานงานจากกระทรวงทรัพยากรน้ำแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน แจ้งว่าจะมีการปรับลดการระบายน้ำของเขื่อนจิ่งหง มณฑลยูนนาน จากเดิมที่เคยระบายน้ำอยู่ระหว่าง 900 – 1,300 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที หรือโดยเฉลี่ยประมาณ 1,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที ลดลงเหลือ 700 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที โดยมีเหตุผลว่า เพื่อที่จะดำเนินการก่อสร้างโครงข่ายพลังงาน ระหว่างวันที่ 31 กรกฎาคม – 20 สิงหาคม พ.ศ. 2564 ซึ่งจะส่งผลกับระดับน้ำในแม่น้ำโขงที่จะลดลงโดยเฉลี่ยตลอดเส้นทางประมาณ 40-50 เซนติเมตร

อย่างไรก็ตามช่วงดังกล่าวยังคงเป็นฤดูฝนอยู่ สภาพอากาศตอนบนจะมีฝนตก อาจทำให้เกิดน้ำไหลหลากลงสู่แม่น้ำโขงอย่างต่อเนื่อง ถึงระดับน้ำในแม่น้ำโขงจะลดลง แต่ปริมาณน้ำฝนที่ตกในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทย น้ำบางส่วนก็จะไหลลงสู่แม่น้ำโขง จึงให้ทุกหน่วยงานเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์น้ำอย่างใกล้ชิด ในช่วงระหว่างวันที่ 29 กรกฎาคม – 3 สิงหาคม พ.ศ. 2564 โดยเฉพาะจังหวัดที่อยู่ติดกับบริเวณน้ำโขง เช่น จังหวัดเชียงราย คาดการณ์ว่าระดับน้ำในแม่น้ำโขงบริเวณจังหวัดเชียงรายเพิ่มขึ้น 50 เซนติเมตร แต่ยังคงอยู่ต่ำกว่าระดับตลิ่งประมาณ 7 เมตร 55 เซนติเมตร

ส่วนจังหวัดเลย ปริมาณน้ำในแม่น้ำโขง ยังคงที่ ซึ่งยังต่ำกว่าตลิ่งประมาณ 6 เมตร ด้านจังหวัดหนองคาย ระดับน้ำลดลง 70 เซนติเมตร ทำให้ระดับน้ำต่ำกว่าตลิ่ง 5 เมตร 20 เซนติเมตร จังหวัดบึงกาฬ ระดับน้ำลดลง 40 เซนติเมตร แต่ต่ำกว่าตลิ่งประมาณ 6 เมตร 50 เซนติเมตร จังหวัดนครพนม ระดับน้ำเพิ่มขึ้นประมาณ 10 เซนติเมตร ต่ำกว่าตลิ่ง 4 เมตร 30 เซนติเมตร จังหวัดมุกดาหาร ระดับน้ำเพิ่มขึ้นประมาณ 85 เซนติเมตร ต่ำกว่าตลิ่งประมาณ 4 เมตร 10 เซนติเมตร จังหวัดอำนาจเจริญ ระดับน้ำเพิ่มขึ้นประมาณ 40 เซนติเมตร ต่ำกว่าตลิ่งอยู่ประมาณ 4 เมตร 50 เซนติเมตร และจังหวัดอุบลราชธานี ระดับน้ำยังต่ำกว่าตลิ่งเกือบ 5 เมตร

นายประพิศ จันทร์มา
อธิบดีกรมชลประทาน

ดร.ทองเปลว กองจันทร์
ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ชี้แจงสถานการณ์ผ่านรายการ “เกษตรกรบอกข่าว”

ดร.ทองเปลว กองจันทร์ กล่าวต่ออีกว่า ในส่วนของกรมชลประทาน โดยนายประพิศ จันทร์มา อธิบดีกรมชลประทาน ได้สั่งการไปยังโครงการชลประทานในพื้นที่ และเน้นย้ำบริเวณที่ติดกับแม่น้ำโขงต้องคอยเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์น้ำอย่างใกล้ชิด เตรียมพร้อมไม่ว่าจะเป็นเครื่องสูบน้ำ เครื่องผลักดันน้ำ รวมถึงอุปกรณ์แบบหน่วยเคลื่อนที่เร็ว เข้าไปบูรณาการช่วยเหลือในพื้นที่ได้อย่างทันท่วงทีกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้น นอกจากนี้กรมชลประทานยังได้ประชาสัมพันธ์ชี้แจงถึงสถานการณ์น้ำในแม่น้ำโขงให้ประชาชนในพื้นที่รับทราบอย่างต่อเนื่องแล้ว

Bureau of Central Land Consolidation

ระบบชลประทานที่สมบูรณ์แบบ

การชลประทานเป็นศาสตร์ที่จำเป็นจะต้องศึกษาเรียนรู้ เพราะมีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น ความจำเป็นในการใช้น้ำอุปโภคบริโภค การรักษาระบบนิเวศ

ตลอดจนน้ำเพื่อการเกษตร ให้ได้มาซึ่งผลผลิตที่ดีจึงกล่าวได้ว่า “น้ำคือชีวิต” และ “น้ำ” คือปัจจัยสำคัญของการพัฒนาระดับเบื้องต้นที่จะนำประเทศไปสู่ความมั่นคง แต่ทั้งนี้การจะทำการ

ชลประทานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีได้นั้นต้องตรวจสอบดูว่าองค์ประกอบในพื้นที่นั้นมีปัจจัย 3 ส่วนต่อไปนี้ที่จะทำให้ระบบชลประทานที่สมบูรณ์แบบหรือไม่?

1. ส่วนเก็บกักน้ำ

3. ส่วนระบบชลประทานในแปลงเกษตรกรรม

2. ส่วนกตน้ำและระบบส่งน้ำ

ส่วนระบบชลประทานในแปลงเกษตรกรรม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1. การจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม

การจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมเป็นการจัดระบบชลประทานจากทางน้ำชลประทานหรือแหล่งน้ำอื่นใดไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การทำเกษตรกรรมได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งการจัดสร้างถนนหรือทางลำเลียงในไร่นา

2. การจัดรูปที่ดิน

การจัดรูปที่ดินได้แก่การดำเนินงานพัฒนาที่ดินที่ใช้เพื่อเกษตรกรรมให้สมบูรณ์ทั่วถึงที่ดินทุกแปลง เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต โดยทำการรวบรวมที่ดินหลายแปลงในบริเวณเดียวกันเพื่อวางแผนจัดรูปที่ดินเสียใหม่ รวมถึงการจัดระบบ

ชลประทาน การจัดสร้างถนนหรือทางลำเลียงในไร่นา การปรับระดับพื้นที่ดิน การบำรุงดิน การวางแผนการผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิต การเกษตรตลอดถึงการแลกเปลี่ยนการโอนการรับโอนสิทธิในที่ดิน การให้เช่าซื้อที่ดินและการอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ข้อมูลจาก : สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง

เรือขุดแบบหัวขุดและส่งดินด้วยท่อ

สมรรถนะและประสิทธิภาพสูง

Cutter Dredger Excavation Equipment

เครื่องจักรกลประเภทเรือขุดมีความสำคัญในการบำรุงรักษาแหล่งน้ำชลประทาน เพราะเป็นเครื่องจักรกลหลักสำหรับการขุดลอกคลอง อ่างเก็บน้ำ แก้มลิงหนองบึง ซึ่งกรมชลประทานมีแหล่งน้ำที่ต้องการการบำรุงรักษาจำนวนมาก

เครื่องจักรกลเรือขุดนี้เป็นชนิดหัวขุดและส่งดินด้วยท่อที่มีใช้งานอยู่นั้น เป็นระบบที่ใช้มานานกว่า 108 ปี เป็นเครื่องจักรกลที่มีสมรรถนะต่ำ สิ้นเปลืองน้ำมันเชื้อเพลิง ใช้จ่ายน้ำที่ในการปฏิบัติงานจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้สำนักเครื่องจักรกลจึงได้ทำการ

ศึกษา วิเคราะห์ ทดลอง เพื่อจัดหาเครื่องจักรกลเรือขุดที่มีสมรรถนะและประสิทธิภาพสูงมาใช้งาน โดยเริ่มจากการศึกษา วิเคราะห์ และจัดสร้างเรือขุดต้นแบบและขยายผลจัดหาเพิ่ม

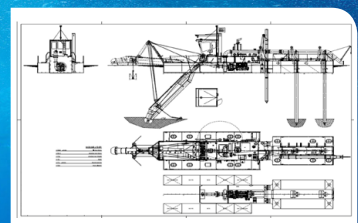
สรุปผลการศึกษา ทดลองและผลการดำเนินงาน

จากผลการศึกษาและทดลองเรือขุดแบบหัวขุดและส่งดินด้วยท่อแบบใหม่ พบว่าการพัฒนาสมรรถนะและประสิทธิภาพสูง สรุปได้ดังนี้

- มีความสามารถในการขุดลอกมากกว่า 120,000 ลูกบาศก์เมตร ต่อเดือนหรือสูงกว่าแบบเดิมประมาณ 1.6 เท่า (เทียบที่ขนาดท่อใกล้เคียงกัน)
- อัตราการสิ้นเปลืองน้ำมันเชื้อเพลิงลดลง 30 – 35% (เทียบกับปริมาณดิน)

- ระบบที่ช่วยผ่อนแรงและลดความล้าเจ้าหน้าที่ประจำเรือทำให้ใช้คนน้อยลงได้ 40%

ปัจจุบัน กรมชลประทานมีเรือขุดตามผลการศึกษาแล้ว จำนวน 5 ลำ กระจายอยู่ในทุกภูมิภาค เพียงพอในการใช้งานขุดลอกแหล่งน้ำขนาดใหญ่ของกรมชลประทาน และเป็นเครื่องจักรกลที่เป็นเทคโนโลยีมีประสิทธิภาพสูง สามารถลดต้นทุนได้ในระยะยาว

ข้อมูลจาก : สำนักเครื่องจักรกล

รอบรู้ทั่วไทย

1

**โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา
มูลบน สนับสนุนน้ำให้กับประชาชน
จังหวัดนครราชสีมา**

วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2564
นายศักดิ์ดา อยู่เดช ผู้อำนวยการ
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามูลบน พร้อมด้วย
นายประเทือง ภัคเกษม นายกองค์การบริหาร
ส่วนตำบลสำโรง นายชูกิจ บรรลือสำโรง กำนัน
ตำบลสำโรง ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ของบริษัท
ปั้ม ท่อ HDPE และผู้เกี่ยวข้อง ร่วมกันลงพื้นที่
ในการทดสอบระบบการใช้งานของสถานีสูบน้ำ
โคกขุนละคร ตำบลสำโรง อำเภอปักธงชัย
จังหวัดนครราชสีมา เตรียมพร้อมส่งน้ำ
เพื่อการอุปโภคบริโภคให้กับประชาชนในพื้นที่

2

**สำนักงานชลประทานที่ 16
ส่งเครื่องจักรกำจัด
สิ่งกีดขวางทางน้ำ
จังหวัดพัทลุง**

วันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2564
นายสรวิศ ศรียะพันธุ์ หัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการ
เครื่องจักรกลและยานพาหนะส่วนเครื่องจักรกล
(รถแบ็คโฮ) สำนักงานชลประทานที่ 16 ได้นำ
เครื่องจักรกลลงพื้นที่ดำเนินการขุดลอกกำจัด
วัชพืชและสิ่งกีดขวางทางน้ำ ณ พื้นที่คลองเขาอ้อ
คลองปากคลองเก่า และคลองวังบ่อ ตำบล
มะกอกเหนือ อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการระบายน้ำและ
เตรียมความพร้อมรับสถานการณ์อุทกภัย
ในช่วงฤดูฝนปี 2564

3 โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา พระยาบรลือ เร่งกำจัดวัชพืช คลองพระยาบันลืออย่างต่อเนื่อง

วันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2564
เจ้าหน้าที่ของโครงการส่งน้ำและ
บำรุงรักษาพระยาบรลือ ร่วมกันลงพื้นที่เพื่อดำเนินการ
กำจัดวัชพืชและผักตบชวา ในคลองพระยาบันลือ หมู่ที่ 1
ตำบลคลองพระยาบันลือ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการไหลของน้ำ
และเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนเรื่องน้ำให้กับ
ประชาชนในพื้นที่

5 โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่กวอดมธรา ให้กำลังใจบุคลากรทางการแพทย์ โรงพยาบาลดอยสะเก็ด

วันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 นายอธยา อรรถนพเพ็ชร
ผู้อำนวยการโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่กวอดมธรา
เดินทางไปมอบอาหารว่าง เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร
ทางการแพทย์โรงพยาบาลดอยสะเก็ด อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติหน้าที่
ในการเฝ้าระวังและรักษาผู้ป่วยจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

4

โครงการชลประทานพระนครศรีอยุธยา ปันสุขมอบน้ำดื่มจุดบริการฉีดวัคซีน โควิด-19

เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2564
นายธนากร ตันตกุล ผู้อำนวยการ
โครงการชลประทานพระนครศรีอยุธยา จัดโครงการ
“ปันสุข” มอบน้ำดื่มชลประทาน จำนวน 1,200 ขวด
ให้กับเจ้าหน้าที่ประกันสังคมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
เพื่อแจกจ่ายให้กับผู้ประกันตนที่มารับบริการฉีดวัคซีน
ได้ดื่มฟรี ณ “ศูนย์ฉีดวัคซีนโควิด-19 เพื่อผู้ประกันตน
มาตรา 33” ชั้น 2 The Hall ศูนย์การค้าอยุธยาซิตี้ พาร์ค
ทั้งนี้ การจัดโครงการดังกล่าวเป็นไปตามมาตรการควบคุม
การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
ของรัฐบาล

เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๔

ทรงพระเจริญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ ข้าพระพุทธเจ้า คณะผู้บริหาร ข้าราชการ
และเจ้าหน้าที่กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์